

INHOUD

INLEIDING

6

HOOFDSTUK 1 OM TE BEGINNEN: VAN GEWOON TOT BUITENGEWOON

Creatieve visualisatie	
<i>Opdracht:</i> Zie het potentieel	
Plan je strategie	
De wow-factor: gezichtspunt	
<i>Opdracht:</i> De jacht op visueel avontuur	
Word creatief met lenzen	
<i>Opdracht:</i> Leer je telefoto kennen	
<i>Opdracht:</i> Ontwikkel je groothoek oog	
De kwaliteit van natuurlijk licht	
<i>Opdracht:</i> Verken de tijden van de dag	

10

HOOFDSTUK 2 ONTWERPELEMENTEN

58

De kracht van lijnen	60
<i>Opdracht:</i> Een verdraaid perspectief	67
Figuren	72
Silhouetfiguren	76
Vorm	82
Textuur	86
Kleur	90
<i>Opdracht:</i> Kleur zoeken	95
Patroon	96
<i>Opdracht:</i> Breng 'grafisch' terug in 'fotografisch'	100
Zwart-wit	102
Herhaling	104

HOOFDSTUK 3

DE COMPOSITIE VAN JE FOTO

Plaatsen van het onderwerp	108
<i>Opdracht:</i> Volg – en overtreed – de regels	115
De lucht: hoeveel of hoe weinig?	116
Let op: achtergronden en randen	122
Oriëntatie: horizontaal of verticaal	124
Links of rechts	128
Het statief: de kampioen onder de fotoaccessoires	130

HOOFDSTUK 4

DIEPTE EN BALANS

Diepte en voorgrondkadering	136
Scherptediepte	140
<i>Opdracht:</i> Scherptediepte nog steeds niet duidelijk? Probeer dan dit!	151
Balans	152

HOOFDSTUK 5

BEWEGING VASTLEGGEN

Beweging bevroren	162
Stabiele camera + langzame sluitertijd = vervaagde beweging	168
<i>Opdracht:</i> op snelheid komen	173
Meedraaien met een bewegend onderwerp	174
<i>Opdracht:</i> probeer panning	177
Schilderen met lange belichtingen	178
<i>Opdracht:</i> Experimenteer als een gek	185
Vervaagde beweging door zoomen	186

HOOFDSTUK 6

ALLES BIJ ELKAAR

Persoonlijke projecten	193
<i>Opdracht:</i> Stel een lijst op	200
Zelfevaluatie	202

GLOSSARIUM VAN FOTOGRAFISCHE TERMEN	209
REGISTER	214

De Strip in Las Vegas is altijd een genot voor nachtfotografie. Op een avond wilde ik de fantastische fonteinshow van het Bellagio fotograferen. Terwijl de toeschouwers zich op de stoep begonnen op te stellen voor de show, nam ik gauw een paar vlugge 'grab shots' (foto's waarbij je de camera oppakt, richt en de foto maakt zonder na te denken over de compositie) om de hooglichtwaarschuwing op mijn lcd-scherm te controleren – d.w.z. om me ervan te verzekeren dat enkele heldere gebieden niet overbelicht werden. Ik maakte gebruik van dit extreme licht-contrast om de toeschouwers als markante silhouetten te doen overkomen.

↑ Foto © Kerry Drager. 1/15 sec. op f/11, ISO 400, 50mm lens

INLEIDING

‘Kun je creativiteit aanleren?’ Deze vraag horen wij regelmatig, en het antwoord is kort: ja natuurlijk! ‘Je hebt gewoon van nature creativiteit, of je hebt het niet’, dit boek verwijst deze onjuiste overtuiging naar het rijk der fabelen. Integendeel, het is zelfs eenvoudiger dan je denkt om je creativiteit te verhogen en je vaardigheden te verbeteren. Met enkele beproefde technieken en innovatieve benaderingen kun jij ook die memorabele foto’s gaan maken die zich onderscheiden van eenvoudige kiekjes.

Iedereen kan talent ontwikkelen door te leren en te oefenen. Neem het van ons beiden aan. Toen wij begonnen met fotografie hadden ook wij de artistieke vaardigheden van een deurknop. Echt waar, mensen op onze foto’s misten een hoofd (of voeten), en onze opnames bevatten constant vervelende schaduwen op ongewenste plekken. Sommige foto’s waren bezaaid met veel onderwerpen en op andere foto’s ontbrak een onderwerp zelfs volledig. Op een gegeven moment was daar de druppel die de emmer deed overlopen – weer zo’n foto die onze verwachtingen niet kon waarmaken – toen besloten we op eigen houtje te gaan leren hoe we betere foto’s konden maken.

De ideeën en inzichten die we in dit boek met jou delen, hebben ons geholpen bij het ontwikkelen van onze eigen fotografie, en bleken ook succesvol voor studenten die onze workshops bijwoonden. Deze honderden studenten hebben allemaal hun fotografische visie drastisch uitgebreid en hun werk naar een hoger niveau kunnen tillen.

In dit boek bespreken wij – in woord en beeld – onderwerpen zoals motivatie, het vinden van onderwerpen, verkenning van de omringende wereld, creativiteit met lenzen, unieke perspectieven, werken met inspirerend licht en herkenning van belangrijke opbouwelementen. Daarnaast belichten we de basisregels van compositie, om meteen daarna te leren hoe je ze kunt overtreden. Ook richten we ons op diepte en balans, en we brengen het uiteindelijk allemaal samen via persoonlijke projecten. We geven uitleg over de vele manieren om beweging vast te leggen – van het bevriezen van actie met een snelle sluitertijd tot het ‘schilderen’ met lange belichtingen. ‘Out of the box’ denken en experimenteren met nieuwe ideeën zijn onderwerpen die regelmatig terugkomen.

Een fascinerend onderdeel van het creatieve proces is dat elke fotograaf de wereld anders ziet. Dit blijkt elke keer weer tijdens onze praktijkworkshops. We zagen meerdere fotografen een foto maken van dezelfde scène in hetzelfde licht, maar toch interpreteerden ze het tafereel stuk voor stuk op hun eigen manier. Tijdens latere groepsbesprekingen van de gemaakte foto’s ontstond er een reeks aan commentaren als: ‘Wow, ik was daar ook, maar dat had ik niet gezien!’

De technieken en oefeningen in dit boek zijn ontworpen om de beginner de kiekjesfase te laten ontstijgen en te introduceren tot de wereld van goed doordachte foto’s. Als je een gevorderde fotograaf bent, zul je hier de juiste motivatie en inzichten vinden om jouw creatieve visie te stroomlijnen en je fotografie naar het volgende niveau te tillen.

Ga er niet van uit dat je voor een interessante foto naar exotische paradijzen moet afreizen. Dynamische foto’s kun je overal maken, en we delen dan ook onze beproefde technieken voor het vinden van onderwerpen en visuele voldoening, waar je je ook bevindt – inclusief in of rondom je eigen huis. Dit boek is bedoeld voor mensen die een andere baan hebben, die bezig zijn met hun familie of met school, en die wellicht over beperkte financiële middelen beschikken. Het enige wat écht nodig is, is de wens om te leren; en aangezien je nu dit boek leest, heb je al alles wat je nodig hebt!

OVER JE CAMERA

Wellicht vraag je je af: 'Zal ik betere foto's maken als ik een betere camera koop?' Het antwoord – 'misschien wel, misschien niet' – heeft meer te maken met jouw artistieke visie en minder met je apparatuur. Uiteraard kan de opwinding van een nieuwe camera je motiveren om vaker naar buiten te gaan om foto's te maken en nieuwe dingen uit te proberen. Maar uiteindelijk hangt het af van het oog achter de beeldzoeker – of het oog voor het lcd-scherm – of potentiële goede scènes veranderen in memorabele foto's.

De meeste tips en technieken in dit boek kunnen met om het even welke camera worden gebruikt. Wij gebruiken beiden DSLR (spiegelreflex)-camera's – in plaats van compactcamera's – voor ons professionele werk. Hoewel ze relatief groot en lomp zijn vergeleken met de strakke compacte modellen, bieden DSLR's de ultieme afbeeldingskwaliteit. Ook hebben ze meer functies en opties die het gebruik vergemakkelijken. Verder kun je er een groot aantal lenzen mee gebruiken.

Toch zijn de high-end compactcamera's van tegenwoordig erg geraffineerd, met standen waarmee je van de automatische piloot kunt afwijken. Of je nu foto's maakt met een compactcamera of een DSLR, je kunt altijd goede foto's maken als je gebruikmaakt van de juiste techniek met een artistieke visie. Een goede DSLR maakt het simpelweg gemakkelijker om consistent geweldige foto's te maken.

Hoe dan ook, indien je overweegt een nieuwe camera te kopen, raden wij je aan toch eerst gewoon het maximale uit je huidige camera te halen, tenzij die kapot en niet te repareren is of als je de beperkingen van je huidige model zat bent en toe bent aan een upgrade. In dat laatste geval weet je welke functies je nu mist en kun je dus een betere keuze maken bij de aankoop van een nieuwe camera.

Foto's maken vanuit een uniek gezichtspunt in plaats van alles vanuit staande positie te schieten, is een uitstekende manier om je visuele creativiteit te verbeteren. De kleur en het karakter van dit oude gebouw spraken mij aan. Ik koos een lage camera-hoek – dicht bij de kleurrijke bloemen – voor een visuele energie die van onder tot boven reikt.

← Foto © Jim Miotke, 1/180 sec. op f/6.7, ISO 100, 16-35mm lens op 16mm

OVER DE DIGITALE DONKERE KAMER

Het is waar dat alle digitale afbeeldingen op z'n minst een beetje optimalisering nodig hebben – vooral als je foto's maakt in het RAW-formaat – zoals kleurcorrectie, contrast, vlekverwijdering, enzovoort. In dit boek gaat het echter om het maken van foto's, waarbij je met gebruik van onze visie en camerabediening de onderwerpen al in de camera goed vastlegt.

De digitale donkere kamer biedt een mate van controle over de eindafbeelding die vroeger alleen was weggelegd voor zwart-witfotografie. Desondanks blijft het doel van dit boek onveranderd: doordachte en goed uitgevoerde foto's maken, zonder de ik-verander-het-later-wel-in-Photoshop-mentaliteit. Grote problemen met de compositie, belichting of een gebrek aan een duidelijke visie zijn ook door beeldbewerkingssoftware niet te verhelpen.

Natuurlijk weten we dat je later wellicht speciale digitale filters op een foto wilt toepassen, samengestelde foto's wilt maken of andere digitale kunsttechnieken gaat gebruiken. Maar zelfs dan zal het veel leuker en efficiënter zijn als je de best mogelijke foto al hebt genomen. In veel gevallen is dat wat je achter de camera doet – qua kwaliteit – cruciaal voor het eindresultaat.

OVER DE OPDRACHTEN

Er kan niets misgaan als je alleen over fotografie leest. Toch is er niks leuker dan naar buiten gaan en het geleerde in de praktijk toepassen. Als je oefent wat je hebt geleerd, raak je sneller vertrouwd met de concepten en laat je ze eerder een instinctief deel van je werk worden. In dit boek staan verschillende motiverende opdrachten, en we raden je aan ze te proberen. Onthoud dat het in de meeste gevallen de bedoeling is dat je het concept of de techniek onder de knie krijgt. Als je dan toevallig ook nog een prachtige foto maakt, dan is dat een mooie bonus. Oefen, experimenteer, bestudeer je resultaten en geniet van het proces!

LAATSTE OPMERKING

Het is gemakkelijker dan je misschien denkt om je vaardigheden en creatieve oog bij te schaven. De tips, trucs en technieken op de volgende pagina's zullen je op weg helpen op jouw fotografische reis. Zet je schrap voor een snelle, interessante en stimulerende rit. Jij kunt dit! Wij weten dat jij het kunt! Maak nu je cameragordel vast en laten we beginnen aan ons opwindende pad naar visuele creativiteit.

Het lijkt wel alsof unieke perspectieven altijd de aandacht trekken. Voor deze foto koos ik een laag gezichtspunt en richtte ik mijn camera naar boven. Tegelijkertijd wilde ik voordeel halen uit het prachtige kleurcontrast van de rode tulpen tegen de heldere blauwe lucht.

↑ Foto © Jim Miotke. 1/125 sec. op f/6.7, ISO 100, 28mm lens

HOOFDSTUK 1

OM TE BEGINNEN: VAN GEWOON TOT BUITENGEWOON

De legendarische fotograaf Edward Weston stond bekend om zijn kenmerkende opnames van landschappen, planten en de menselijke figuur. Hij was echter even beroemd om zijn close-uponderzoeken van zeeschelpen en groenten – vooral paprika's. Door innovatief gebruik van grafische opbouw bewees hij dat je doodgewone objecten kon veranderen in topkunstwerken.

Dit betekent natuurlijk niet per se dat jij nu ook schelpen en paprika's moet gaan fotograferen, hoewel dat wel kan. Het betekent wel dat je, waar je je ook bevindt, altijd visuele waarde moet proberen te vinden. Het is de bedoeling dat je verder gaat kijken dan de doorsnee-toeschouwer en dat je je eigen wereldvisie ontwikkelt. Op deze pagina's willen we je helpen jouw denkwijze en visie te verbreden, zodat je jouw gewone foto's verruimt voor buitengewone topopnames.